

INSO-ISO-IEC
17021-4

1 st.Edition
2015

Identical with
ISO/IECTS17021-4:
2013

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

استاندارد ایران - ایزو - آی ای سی
۱۷۰۲۱-۴

چاپ اول

۱۳۹۴

ارزیابی انطباق - الزامات نهادهای ارایه کننده
خدمات ممیزی و گواهی کردن سیستم های
مدیریت - قسمت چهارم - الزامات
شایستگی برای ممیزی و گواهی کردن
سیستم های مدیریت پایداری رویداد

**Conformity assessment — Requirements
for bodies providing audit and
certification of management systems —
Part 4: Competence requirements for
auditing and certification of
event sustainability management systems**

ICS: 03.120.20

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است. تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود. پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفت های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

" ارزیابی انطباق- الزامات نهادهای ارایه کننده خدمات ممیزی و گواهی کردن سیستم های مدیریت -
قسمت چهارم - الزامات شایستگی برای ممیزی و گواهی کردن سیستم های مدیریت
پایداری رویداد "

رئیس:

سمت و / یا نمایندگی
شرکت بازرسی مهندسی ایران (IEI)

حاجتی مدارایی، فرج ا...
(کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی)

دبیر:

سازمان ملی استاندارد ایران

اوحدی، افشین
(کارشناسی ارشد مهندسی کشاورزی)

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفباء)

شرکت روشاک پایا کنترل

ابراهیمی راد، پیمان
(کارشناسی مهندسی صنایع غذایی)

مشاور

درخشش، محمد
(کارشناسی مهندسی صنایع)

شرکت ارونند سامانه

رایت، بابک
(کارشناسی ارشد مدیریت کسب و کار MBA)

شرکت آگاهان

رسولی، حسنعلی
(کارشناسی مهندسی مکانیک)

سازمان هواپیمایی کشوری

صیادنژاد، محمد مهدی
(کارشناسی ارشد مهندسی هوا و فضا)

مشاور

محمدی، مسعود
(کارشناسی مهندسی مکانیک)

شرکت پتروگاز جهان

میرزا شفیق، آرش
(کارشناسی مهندسی شیمی)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ب	آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران
ج	کمیسیون فنی تدوین استاندارد
ه	پیش‌گفتار
و	مقدمه
۱	هدف و دامنه شمول ۱
۱	مراجع الزامی ۲
۲	اصطلاحات و تعاریف ۳
۵	الزامات عام شایستگی ESMS ۴
۵	کلیات ۱-۴
۶	واژه نامه رویداد و پایداری رویداد ۲-۴
۶	محتوای پایداری ۳-۴
۷	اصول توسعه پایدار ۴-۴
۷	طراحی ، طرح ریزی و آرایه پایداری رویداد ۵-۴
۷	روش های شناسایی موارد توسعه پایدار و ارزیابی اهمیت آن ها ۶-۴
۷	الزامات قانونی و دیگر الزامات ۷-۴
۸	خصوصیات محل (سایت) ۸-۴
۸	کنترل عملیاتی ۹-۴
۸	سنجه های پایداری رویداد ، فنون اندازه گیری و پایش ۱۰-۴
۹	ارزیابی عملکرد پایداری رویداد ۱۱-۴
۹	الزامات خاص شایستگی رویداد برای تیم ممیزی ۵
۹	کلیات ۱-۵
۱۰	محیط زیست ۲-۵
۱۱	اقتصادی ۳-۵
۱۲	اجتماعی ۴-۵
۱۴	پیوست الف (اطلاعاتی)- مثال فعالیت های حوزه های کاری رویداد به صورت شاخص
۱۶	کتابنامه

پیش گفتار

استاندارد " ارزیابی انطباق- الزامات نهادهای ارایه کننده خدمات ممیزی و گواهی کردن سیستم های مدیریت- قسمت چهارم - الزامات شایستگی برای ممیزی و گواهی کردن سیستم های مدیریت پایداری رویداد " که پیش نویس آن در کمیسیون های مربوط تهیه و تدوین شده و در یکصد و شصت و هفتمین اجلاس کمیته ملی تدوین استاندارد های مدیریت کیفیت مورخ ۱۳۹۴/۰۱/۳۱ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بندیک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدیدنظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدیدنظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، بایدهمواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد مگر آنکه در استاندارد به صورت دیگری مشخص شده باشد. این استاندارد ملی بر مبنای استاندارد بین المللی زیر تدوین شده و معادل آن به زبان فارسی است:

ISO /IEC TS 17021-4:2013, Conformity assessment -Requirements for bodies providing auditing and certification of event sustainability management systems —Part 4: competence requirements for auditing and certification of event sustainability management systems

این استاندارد ، کامل کننده بویژه روشن کننده الزامات سیستم مدیریت پایداری رویداد مشهور به ESMS¹ در ارتباط با شایستگی کارکنان مورد لزوم در فعالیت های گواهی کردن است که در استاندارد ISO/IEC17021:2011 (استاندارد ایران-ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۱ : ۱۳۹۳) تشریح می شود . اصول راهنمای ارایه شده در بند چهارم استاندارد مذکور ، مبنای الزامات این استاندارد را شکل می دهد . نهاد های گواهی کننده در قبال طرف های ذینفع شامل کارفرمایان و یا مشتریان سازمان هایی که در آن ها سیستم های مدیریتی، مورد گواهی قرار می گیرند مسوولیتی دارند تا اطمینان دهند که تنها آن دسته از ممیزان مجاز به اجرای ممیزی ESMS می باشند که شایستگی مربوط را به اثبات برسانند .

انتظار می رود که همه ممیزان ESMS از شایستگی های عام شرح داده شده در استاندارد مذکور برخوردار باشند و اینکه تیم ممیزی شایستگی های خاص ESMS شرح داده شده در این استاندارد را نیز دارا باشد .

لازم است که نهادهای گواهی کننده ، شایستگی خاص اعضای تیم ممیزی را مطابق با دامنه فعالیت هر ممیزی ESMS شناسایی کنند . انتخاب یک تیم ممیزی ESMS به عوامل متعددی بستگی دارد که شامل: موارد پایداری رویداد ، سازمان کارفرما و مکانی که این موارد در آن رخ می دهد می باشند . الزامات شایستگی برای دیگر کارکنان دخیل در فعالیت های گواهی کردن نیز در این استاندارد شرح داده شده است . هم چنین نهادهای گواهی کننده می توانند در طرح های حوزه غیر شخص ثالث دخیل شوند . در موارد معین، مالک طرح گواهی کردن^۲ می تواند الزامات شایستگی بیشتری را تصریح کند . هر نهاد گواهی کننده مشارکت کننده در چنین طرحی لازم است که هرگونه الزامی را در نظر داشته باشد .

الزامات شایستگی مندرج در این استاندارد در تلفیق با استاندارد ISO19011:2011(استاندارد ایران-ایزو ۱۹۰۱۱ : ۱۳۹۲) می تواند هم چنین به عنوان یک راهنما برای طرف های ذی نفع علاقه مند به تکوین معیارهای شایستگی برای ممیزان داخلی یا زنجیره تامین مورد استفاده قرار گیرد .

1- Event Sustainability Management Systems

2- Certification scheme owner

در این استاندارد ، افعال معین زیر به کار می روند:

"باید" نشان دهنده الزام است .

"بایستی" نشان دهنده توصیه است .

"امکان دارد" نشان دهنده مجاز بودن است .

"می تواند" نشان دهنده امکان یا توانمندی است.

یادآوری - برای جزئیات بیشتر به مدرک 2 ISO/IEC Directives-Part مراجعه شود .

((ارزیابی انطباق-الزامات نهادهای ارایه کننده خدمات ممیزی و گواهی کردن سیستم های مدیریت-
قسمت چهارم - الزامات شایستگی برای ممیزی و گواهی کردن سیستم های مدیریت پایداری

رویداد))

۱ هدف و دامنه شمول

هدف از تدوین این استاندارد ، تکمیل الزامات استاندارد ISO/IEC17021:2011 (استاندارد ایران-ایزو-

آی ای سی ۱۷۰۲۱ : ۱۳۹۳) است. این استاندارد الزامات شایستگی بیشتری را برای کارکنان دخیل در فرآیند
ممیزی و گواهی کردن سیستم های مدیریت پایداری رویداد (ESMS) تبیین می کند.

۲ مراجع الزامی

مدارک ارجاع شده در زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی می باشند .
برای مراجع دارای تاریخ انتشار ، فقط ویرایش ذکر شده مورد نظر است . برای مراجع بدون تاریخ ، آخرین چاپ
مدرک ارجاع داده شده (شامل هرگونه اطلاعات آن) کاربرد دارد .
استفاده از مراجع ذیل برای این استاندارد الزامی است :

۱-۲ استاندارد ISO/IEC17021:2011 (استاندارد ایران-ایزو-آی ای سی ۱۷۰۲۱ : ۱۳۹۳ ؛ ارزیابی انطباق -

الزامات نهادهای ارایه کننده خدمات ممیزی و گواهی کردن سیستم های مدیریت)

2-2ISO 20121:2012, ,Event sustainabilit y management systems — Requirements with guidance
for use

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف ارائه شده در استاندارد ISO/IEC17021:2011 (استاندارد ایران-ایزو-آی ای سی ۱۷۰۲۱ : ۱۳۹۳) و ISO 20121 و موارد ذیل به کار می روند :

۱-۳

ممیزی

فرآیند نظام مند ، مستقل و مدون برای بدست آوردن شواهد ممیزی و ارزیابی آن به صورت عینی برای تعیین میزانی که در قالب آن معیارهای ممیزی برآورده می شوند .

یادآوری ۱- یک ممیزی می تواند در قالب ممیزی داخلی (ماهیت شخص اول) یا یک ممیزی خارجی (ماهیت شخص دوم و یا ثالث) باشد و می تواند ترکیبی از آن ها را دربرگیرد(ترکیب دو رشته تخصصی و یا بیشتر) .

یادآوری ۲- "شواهد ممیزی " و "معیارهای ممیزی " در استاندارد ISO19011 (استاندارد ایران-ایزو ۱۹۰۱۱ : ۱۳۹۲) تعریف گردیده اند.

(منبع: ISO20121 : 2012 ؛ بند ۳-۳۶).

۲-۳

ممیز

شخصی که یک ممیزی (۱-۳) را انجام می دهد.

(منبع: ISO20121 : 2012 ؛ بند ۳-۶).

۳-۳

شایستگی

توانایی به کارگیری دانش و مهارت ها برای رسیدن به نتایج مورد نظر

(منبع: ISO20121 : 2012 ؛ بند ۳-۳۰).

۴-۳

چرخه مدیریت رویداد

مراحل و فعالیت های یک رویداد (مشتمل بر محصول و خدمت) از ناحیه پژوهش، تبیین مدل مفهومی و طرح ریزی برای پیاده سازی، بازنگری و فعالیت های پس از رویداد (منبع: 2012 : ISO20121 ؛ بند ۳-۹).

۵-۳

طرف ذینفع^۱

شخص یا سازمان (۳-۷) که می تواند بر یک تصمیم یا فعالیت اثر بگذارد، از آن متاثر شود، یا خود را متاثر از آن بداند.

یادآوری - این مورد می تواند فردی یا گروهی باشد که در هر تصمیم یا فعالیت سازمان، نفع دارد.

۶-۳

پایش

تعیین وضعیت یک سیستم ، یک فرآیند و یا یک فعالیت (منبع: 2012 : ISO20121 ؛ بند ۳-۳۴).

1-Interested party

سازمان

شخص یا گروهی از افراد که شرح وظایف خود را همراه با مسوولیت ها، اختیارات و ارتباطات، برای رسیدن به اهدافش دارد.

یادآوری ۱ - مفهوم سازمان شامل ، اما نه محدود به آن ، فعال تجاری منفرد^۱ ؛ شرکت؛ بنگاه؛ موسسه؛ ؛ تجارتخانه ، تشکیلات اقتصادی، مرجع تصمیم گیری، شراکت خیریه یا موسسه ؛ بخشی یا ترکیبی از آن ها چه به صورت سهامی یا غیر سهامی عمومی یا خصوصی می باشد .

یادآوری ۲ - برای سازمان های با بیش از یک واحد عملیاتی ، یک واحد عملیاتی منفرد می تواند به عنوان یک سازمان تعریف گردد.

(منبع: ISO20121 : 2012 ؛ بند ۱-۳).

زنجیره تامین

عبارت است از توالی فعالیت ها یا طرف هایی که محصولات یا خدمات را برای سازمان (۷-۳) فراهم می کنند.
(منبع: ISO20121 : 2012 ؛ بند ۲۳-۳).

توسعه پایدار

عبارت است از توسعه ای که نیازهای کنونی را برآورده می کند بدون اینکه توانایی نسل های آینده را برای برآورده نمودن نیازهای خود وجه المصلحه قرار دهد.
(منبع: ISO20121 : 2012 ؛ بند ۳-۳).

۴ الزامات عام شایستگی ESMS

۴-۱ کلیات

کارکنان دخیل در فعالیت های گواهی کردن ESMS باید از سطحی از شایستگی برخوردار باشند که شامل موارد عام توصیفی در استاندارد ISO/IEC 17021:2011 (استاندارد ایران - ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۱ : ۱۳۹۳) و نیز دانش شرح داده شده در خصوص ESMS در جدول ۱ می باشد .

یاد آوری - برای هر ممیز در تیم ممیزی لازم نیست که شایستگی، یکسان باشد. به هر حال داشتن مجموع شایستگی های تیم ممیزی برای رسیدن به اهداف ممیزی کفایت می کند . این رویکرد کلی هم چنین می تواند برای دیگر عملیات گواهی کردن به کار آید .

جدول ۱ و متن بند های ۴-۲ تا ۴-۱۱ مطالبی بیشتر از دانش و مهارت مطرح شده در پیوست الف استاندارد ISO/IEC17021:2011 (استاندارد ایران - ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۱ : ۱۳۹۳) را ارائه می دهند ؛

جدول ۱ دانش ویژه ESMS را مشخص می نماید که یک نهاد گواهی کننده باید برای عملیات گواهی کردن خاص تعریف کند . خانه های با علامت [x] در جدول به این مفهوم است که نهاد گواهی کننده باید معیارها و عمق دانش را تعریف کند . گستره و سطح دانش لازم نسبت به وظایف مختلف دخیل در گواهی کردن متغیر می باشد . جدول ۱ شامل الزامات شایستگی لازم برای اثبات دانش و درک از صنعت رویداد ، چرخه مدیریت رویداد ، فرآیند های مورد نیاز و تعامل آن ها هم چنین کاربرد آن ها در گستره انواع رویداد ها بین حوزه های مختلف می باشد.

دانش شامل درکی از روش خوب جاری است .

جدول ۱- دانش لازم برای عملیات گواهی کردن ESMS

حوزه های کاری گواهی کردن			دانش
ممیزی	بازنگری گزارش های ممیزی و تصمیم برای گواهی کردن	انجام بازنگری جهت انتخاب تیم ممیزی، تعیین زمان ممیزی	
×	×	×	واژه نامه رویداد و پایداری رویداد (۲-۴)
×	×	×	محتوای پایداری (۳-۴)
×	×		اصول توسعه پایدار (۴-۴)
×			طراحی ، طرح ریزی و ارایه (۵-۴)
×	×	×	روش های شناسایی موارد توسعه پایدار و ارزیابی اهمیت آن ها (۶-۴)
×	×		الزامات قانونی و دیگر الزامات (۷-۴)
×		×	خصوصیات محل(سایت) (۸-۴)
×			کنترل عملیاتی(۹-۴)
×			سنجه های پایداری رویداد، فنون اندازه گیری و پایش (۱۰-۴)
×	×		ارزیابی عملکرد پایداری رویداد (۱۱-۴)

۲-۴ واژه نامه رویداد و پایداری رویداد

کارکنان دخیل در حوزه های کاری گواهی کردن ESMS باید دانش اصطلاحات و تعاریف و مفاهیم مرتبط با موارد پایداری رویداد را داشته باشند .

۳-۴ محتوای پایداری

کارکنان دخیل در وظایف گواهی کردن ESMS باید دانش زمینه ای را که در ارتباط با آن ، سازمان، فعالیت های خود را در خصوص رویداد انجام می دهد ، شامل نیازها و انتظارات نهادهای ذینفع داشته باشند.

۴-۴ اصول توسعه پایدار

کارکنان بازنگري کننده گزارش های ممیزی و تصمیم گیر برای گواهی کردن و کارکنان دخیل در ممیزی ESMS باید از دانش اصول توسعه پایدار به طوری که برای فعالیت های رویداد به کار می آیند، برخوردار باشند.

۴-۵ طراحی ، طرح ریزی و ارایه پایداری رویداد

کارکنان دخیل در ممیزی گواهی کردن ESMS باید دانش مربوط به چرخه مدیریت رویداد و و به کارگیری آن برای دستیابی به نتیجه دلخواه برای یک سیستم مدیریت پایداری رویداد را داشته باشند. (برای مثال ، دانش اینکه صنعت رویداد چگونه کار می کند).

۴-۶ روش های شناسایی موارد توسعه پایدار و ارزیابی اهمیت آن ها

کارکنان دخیل در عملیات گواهی کردن ESMS باید دانش مربوط به موارد توسعه پایدار با توجه به رویداد ها و فونونی برای شناسایی و ارزیابی آن ها را داشته باشند. یاد آوری - بازنگري کنندگان درخواست ، نیاز به درک آن موارد از توسعه پایداری دارند که برای تصمیم گیری در خصوص پیچیدگی دامنه شمول ممیزی و ترکیب تیم ممیزی ، کفایت کند.

۴-۷ الزامات قانونی و دیگر الزامات

کارکنان بازنگري کننده گزارش های ممیزی و تصمیم گیر برای گواهی کردن و کارکنان دخیل در ممیزی ESMS باید دانش تعیین اینکه آیا سازمان مطابقت خود را با الزامات قانونی و سایر الزامات مورد کاربرد شناسایی و ارزیابی کرده است داشته باشند .

یاد آوری ۱- الزامات قانونی و مقرراتی می تواند به عنوان الزامات حقوقی بیان شود .

یاد آوری ۲- دیگر الزامات می تواند شامل پروتکل های اختیاری ملی ، بین المللی و مختص حوزه برای گزارش دهی پایداری رویداد باشند .

۴-۸ خصوصیات محل (سایت)^۱

کارکنانی که بازنگری درخواست را به منظور تعیین شایستگی تیم ممیزی و انتخاب اعضای تیم ممیزی و تعیین زمان ممیزی و کارکنان مورد لزوم در ممیزی ESMS انجام می دهند باید نسبت به خصوصیات محل (داخلی، خارجی و مجازی) از این جهت که فعالیت های انجام شده رویداد می تواند بر طراحی طرح ریزی و اجرای وابسته به پایداری رویداد تاثیرگذار باشد شناخت داشته باشند.

این موضوع شامل: موقعیت مکانی، دسترسی به حمل و نقل عمومی و دیگر اشکال آن، مجاورت با جامعه محلی و نیروی کار مناسب و اثرات بالقوه کوتاه و بلند مدت رویداد با نواحی اطراف، اقتصاد، زیست بوم و جوامع می گردد.

۴-۹ کنترل عملیاتی

کارکنان دخیل در ممیزی گواهی کردن ESMS باید دانش استفاده از کنترل های عملیاتی سازگار با موضوعات مهم توسعه پایدار سازمان شامل استفاده از زنجیره تامین (۳-۸) برای رسیدن به اهداف خرد و کلان را داشته باشند.

۴-۱۰ سنجه های پایداری رویداد، فنون اندازه گیری و پایش

کارکنان دخیل در ممیزی گواهی کردن ESMS باید دانش سنجه های پایداری، روش های تحلیلی، فنون اندازه گیری و پایش رویداد را داشته باشند.

کارکنان بازرگاری کننده گزارش های ممیزی و تصمیم گیر برای گواهی کردن و کارکنان دخیل در ممیزی ESMS باید دانش مربوط به ارزیابی عملکرد شامل شاخص های کافی برای تعیین این که عملکرد پاییداری رویداد یک سازمان اهداف خرد وکلان تعیین شده توسط مدیریت خود را برآورده می سازد داشته باشند .

یادآوری-استاندارد ISO14031(استاندارد ایران- ایزو ۱۴۰۳۱: ۱۳۸۶)اطلاعات بیشتری در خصوص ارزیابی عملکرد زیست محیطی^۱ ارایه می دهد.

۵ الزامات شایستگی خاص رویداد برای تیم ممیزی

۵-۱ کلیات

تیم ممیزی باید منصوب و متشکل از ممیزان(و کارشناسان فنی در صورت لزوم) باشد که بین آن ها در مجموع برآیندی از شایستگی های مورد نظر نهاد گواهی کننده همانگونه که در این بند تعیین شده با در نظر داشتن دامنه شمول گواهی وجود داشته باشد .این تیم باید از یک درک چرخه مدیریتی رویداد شامل زنجیره تامین(۳-۸) برخوردار باشد.

هریک از ممیزان باید درکی از موارد پاییداری رویداد و اثرات مرتبط را داشته باشند اما این امکان طبیعی وجود دارد که از دانش کافی برای ممیزی هر موردی بنا به موقعیت جغرافیایی ، اجتماعی و زیست محیطی برخوردار نباشند .

نیاز به همه یا بعضی از شایستگی های خاص بیشتر برای رویداد که در ادامه در بندهای ۵-۲ تا ۵-۴ می آیند باید پیش از ممیزی مرحله ۲ تعیین شود.

یادآوری ۱ - بسیاری از موارد، در مقوله های اقتصادی ، اجتماعی و زیست محیطی هم پوشانی دارند .

اینها می توانند شامل مواد غذایی و نوشیدنی، حاکمیت، حمل و نقل، انتخاب محل برگزاری، انتخاب تامین کننده، دسترسی، رفاه حیوانات، فساد، مسئولیت محصول و غیره باشند.

یادآوری ۲ - احتمال خطر (ریسک) و پیچیدگی، سایر ملاحظات هنگام تصمیم گیری برای سطح تخصص مورد نیاز برای هر یک از این کارکردها هستند.

یادآوری ۳ - پیوست الف (اطلاعاتی) شامل مثال هایی از نمونه فعالیت های حوزه های کاری رویداد می باشد .

۵-۲ محیط زیست

۵-۲-۱ کلیات

تیم ممیزی باید دانش موضوعات زیست محیطی که برآمده از فعالیت‌های قبل، در حین و بعد از رویداد هستند را در جاهایی که منابع به کار گرفته می‌شوند، مواد انتخاب می‌گردند و آلودگی‌ها ایجاد و رها می‌شوند داشته باشد.

۵-۲-۲ نثر آلودگی و رها کردن آن‌ها در زمین، هوا یا آب

تیم ممیزی باید در مورد نثر آلودگی، رها کردن آن‌ها و اثرات بالقوه آن‌ها بر زمین، هوا و آب که از فعالیت‌های رویداد ناشی می‌شوند و کنترل آن‌ها، دانش داشته باشد (برای مثال آلودگی‌های ناشی از خودروی تحویل کالا^۱ و تاثیر آن بر کیفیت هوای محلی، تخلیه زباله در محل دفن زباله، تخلیه منابع^۲، تخلیه فاضلاب و کیفیت کاهش یافته آب، زه کشی موقتی، استفاده از توالت قابل حمل سرخود، سر و صدا و تاثیر آن بر سلامت انسان).

۵-۲-۳ بهره برداری از منابع

تیم ممیزی باید دانش مربوط به منابع مورد نیاز برای ارائه رویداد و اینکه چگونه می‌توانند به صورت کارا محافظت گردند یا اثر بخش استفاده شوند را داشته باشد. (برای مثال : نور پردازی با انرژی و نور مادون قرمز ، استفاده از آب خاکستری^۳ برای سیفون توالت ، حمل و نقل (ترابری) و استفاده از وسایط نقلیه کم مصرف (برقی، بنزینی، دیزلی، سوخت های زیستی)، استفاده از آب قابل حمل، تنها برای بهداشت فردی، انتخاب مواد برای اقلام ارایه خدمات غذایی و نوشیدنی ، تغییر تنوع زیستی در پوشش گیاهی (فلور) و جانوری (فایونا) از طریق آلودگی صدا و نور).

- 1-Delivery vehicle
- 2-Resource depletion
- 3-Grey water

۵-۲-۴ پایش و اندازه گیری

تیم ممیزی باید دانش فنون مورد استفاده در پایش موضوعات زیست محیطی را داشته باشد. (برای مثال : مصرف انرژی در هر ساعت عملیاتی، تفکیک جریان ضایعات و استفاده مجدد / بازیافت، نشانه گذاری محصول و چرخه حیات ، بررسی (رصد کردن) سر و صدا به شکل مداوم یا بر اساس نمونه، نمونه برداری از هوا و تجزیه و تحلیل آن و غیره).

۵-۳ اقتصادی

۵-۳-۱ کلیات

تیم ممیزی باید دانش موضوعات اقتصادی که از فعالیت های قبل، در حین و بعد از رویداد ناشی می شوند را داشته باشد که شامل تاثیر اقتصادی بر جامعه محلی، بازگشت بالقوه سرمایه به سهامداران، استفاده از نوآوری در تدارک رویداد ، اثرات مستقیم و غیر مستقیم اقتصادی مرتبط با رویداد می گردند .

۵-۳-۲ اثرات اقتصادی

تیم ممیزی باید دانش مربوط به اثرات مستقیم و غیر مستقیم را داشته باشد که شامل بازگشت سرمایه یا سود رسانی به اقتصاد محلی و طرف های ذی نفع از رویداد (برای مثال : سود مالی و سایر منافع به سهامداران، سازمان دهندگان، و پیمانکاران، تزریق مقداری سرمایه بلند مدت ماندگار مانند یک استادیوم فوتبال جدید یا جریان نقدی کوتاه مدت شامل طرح های جدید استخدام محلی یا ضرر بالقوه اقتصادی برای تامین کنندگان محلی و غیره) می شود.

۵-۳-۳ پایش و اندازه گیری

تیم ممیزی باید دانش فنون مورد استفاده در پایش موضوعات اقتصادی را داشته باشد. (برای مثال : تجزیه و تحلیل هزینه و فایده، سطوح تجارت افزایش یافته ، شامل مصرف منابع به ازای هر نفر جمعیت، قدرت خرید افزایش یافته و غیره).

۴-۵ اجتماعی

۴-۵-۱ کلیات

تیم ممیزی باید دانش مربوط به موضوعات اجتماعی که از فعالیت های قبل، در حین و بعد از رویداد ناشی می شوند را داشته باشد که شامل موارد استانداردهای کار، سلامت و ایمنی عمومی و شغلی، عدالت اجتماعی، ظرفیت ویا توانایی فیزیکی^۱، حقوق بومی، میراث و حساسیت فرهنگی و مذهبی می شوند.

۴-۵-۲ استانداردها و قوانین (ضوابط) عملیاتی

تیم ممیزی باید دانش مربوط به سازمان بین المللی کار^۲ و نیروی کار محلی، جنسیت و برابری، حقوق بشر و حقوق بومی، ظرفیت ویا قابلیت فیزیکی، آزادی های مدنی، عدالت اجتماعی، دسترسی و ضوابط و استانداردهای ایمنی و سلامت مرتبط با ارائه رویداد را داشته باشد. (برای مثال : دستمزد و ساعات کاری منصفانه، شرایط کاری مناسب، عدم وجود کودکان کار، آزادی بیان، کنوانسیون های سازمان بین المللی کار در مورد عدالت اجتماعی، کار، ماشین آلات، دسترسی به صندلی چرخ دار، شماره گذاری با خط بریل در آسانسورها، سیاست های غیر تبعیضی و غیره).

۴-۵-۳ اجتماع

تیم ممیزی باید در مورد نیازها، انتظارات و دغدغه های جامعه و نیروی کار محلی شامل میراث، رسومات فرهنگی و حساسیت های مذهبی دانش داشته باشد (برای مثال : تراکم رفت و آمد، سر و صدای دیروقت شبانه، ظرفیت بالقوه خشونت، سرو کردن فقط نوشیدنی های غیر الکلی، اماکن مقدس برای افراد محلی، زمان ها و مکان های مورد نیاز برای عبادت و غیره).

1-inclusion

2-ILO: International Labour Organization

۵-۴-۴ پایش و اندازه گیری

تیم ممیزی باید دانش فنون مورد استفاده در پایش موضوعات اجتماعی را داشته باشد. (برای مثال: استانداردهای کار، نرخ دستمزد، قراردادهای استخدام، نرخ آسیب از دست دادن زمان^۱، آزادی ارتباطات اجتماعی، بررسی شکایات، فرصت های برابر و غیره).

1- Lost time injury rate

پیوست الف

(اطلاعاتی)

جدول الف-۱ مثال فعالیت های حوزه های کاری رویداد به صورت شاخص

توصیف	فعالیت های حوزه های کاری
بروشورها، علائم، تعامل با طرف های ذی نفع (داخلی یا خارجی)، استفاده از رسانه های ارتباطی جدید، تعامل با خبرگزاری ها و بنگاه های سخن پراکنی	ارتباطات و بازاریابی
جابجایی افراد، اجناس، زیر ساخت و تجهیزات شامل شرکت کنندگان و نیروی کار	حمل و نقل ولجستیک
انتخاب شامل موقعیت مکانی، اعتبار، تسهیلات (امکانات)، ویژگی و دسترسی	مقصد/ محل برگزاری/ امکانات محل
ارزیابی و تدارک (خرید) همه اجزای رویداد، شامل کالاها و خدمات	یافتن منابع و مدیریت زنجیره تامین (خرید)
مدیریت و آموزش افرادی که به طور مستقیم یا غیر مستقیم در ارائه رویداد تعامل دارند، شامل داوطلبان، پیمانکاران و کارمندان	نیروی کار
فرآیند دخیل در نصب، ارائه و اتمام هدف اصلی رویداد (برای مثال مسابقات ورزشی، نمایشگاه تجاری، جشنواره موسیقی)	تولید رویداد
تهیه مواد غذایی و نوشیدنی برای شرکت کنندگان در رویداد	مواد غذایی و نوشیدنی
مدیریت زیر ساخت رویداد (برای مثال: مدیریت امکانات، تمیز کردن، ضایعات و غیره)	مدیریت مکان (سایت) و امکانات
فعالیت های تجاری و غیر تجاری که در داخل رویداد اتفاق می افتند (برای مثال: نقاط فروش برای تجار، خدمات اطلاعاتی، غرفه های نمایشگاه، بازاریابی برای حامی مالی)	فعال سازی خرده فروشی/ واگذاری ها/ نمایشگاه داران/ غرفه داران/ حامیان مالی
خدماتی که به شرکت کنندگان در رویداد داده می شود (برای مثال: بلیط فروشی، خدمات پزشکی، کمک به آمد و شد	خدمات رویداد
خط مشی ها و روش های اجرایی امنیت (شامل در نظر گرفتن نیازهای خاص افراد دچار معلولیت در زمان طراحی سیستم های اضطرار و تخلیه اضطراری) و حقوق بشر	امنیت

1-Concessions

یادآوری ۱- در اینجا معمولاً یک کارکرد کنترل عملیاتی کلی وجود دارد و اینکه این کارکرد چه نامیده می شود و کجا قرار

می گیرد برای هر رویداد متفاوت است (مثال : نام کارکرد، شامل مدیریت محل برگزاری، تیم عملیات، دفتر تولید و غیره).
یادآوری ۲- طرح های اضطراری / احتمال وقوع، شامل تعامل (همراهی) با خدمات دهی اضطراری، به طور معمول توسط تیم کنترل عملیاتی، مدیریت می شوند.

کتابنامه

- [۱] استاندارد ISO14001^۱ سیستم های مدیریت زیست محیطی – مشخصات همراه با راهنمای استفاده
- [۲] استاندارد ISO14031^۲ مدیریت زیست محیطی – ارزیابی عملکرد زیست محیطی-راهنمایی ها
- [۳] استاندارد ISO14040^۳ مدیریت زیست محیطی – ارزیابی چرخه حیات – اصول و چارچوب
- [۴] استاندارد ISO19011^۴ رهنمودهایی برای ممیزی سیستم های مدیریت
- [۵] استاندارد ISO31000^۵ مدیریت ریسک – اصول و رهنمودها
- [۶] استاندارد ISO50001^۶ سیستم های مدیریت انرژی – الزامات همراه با راهنمای استفاده

[7]ISO14004, *Environmental management systems-General guidelines on principles, systems and support techniques*

[8]ISO/TR 14062, *Environmental management — Integrating environmental aspects into product*

design and development

[9]ISO 14064 (all parts), *Greenhouse gases*

[10]ISO 14065, *Greenhouse gases — Requirements for greenhouse gas validation and verification bodies for use in accreditation or other forms of recognition*

[11]ISO 14066, *Greenhouse gases — Competence requirements for greenhouse gas validation teams and verification teams*

[12]ISO/TR 14069, *Greenhouse gases — Quantification and reporting of greenhouse gas emissions for organizations — Guidance for the application of ISO 14064-1*

[13] ISO26000, *Guidance on social responsibility*

۱- استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۰۱ سال ۱۳۷۷ بر مبنای استاندارد ISO14001:1996 تدوین شده است.

۲- استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۳۱ سال ۱۳۸۶ بر مبنای استاندارد ISO14031:1999 تدوین شده است.

۳- استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۴۰ سال ۱۳۸۶ بر مبنای استاندارد ISO14040:2006 تدوین شده است.

۴- استاندارد ایران ایزو ۱۹۰۱۱ سال ۱۳۹۲ بر مبنای استاندارد ISO19011:2011 تدوین شده است.

۵- استاندارد ملی ایران ۱۳۲۴۵ : ۱۳۸۹، مدیریت ریسک – اصول و رهنمودها بر مبنای ISO31000:2009 موجود است .

۶- استاندارد ایران - ایزو ۵۰۰۰۱ سال ۱۳۹۰ بر مبنای استاندارد ISO50001:2011 تدوین شده است.